

MACTE · INVEST

Nuosavybės vertybiniai popieriai

Bendra informacija

Nuosavybės vertybiniai popieriai, dar vadinami akcijomis, yra vertybiniai popieriai, suteikiantys dalinę bendrovės nuosavybę. Akcijas išleidžiančioms bendrovėms jos yra būdas surinkti lėšų, reikalingų plečiant savo verslą. Investuotojams, paprastai vadinamiems akcininkais, akcijų pirkimas yra būdas padidinti savo pinigus daugiau nei infliacijos lygiu.

Akinės bendrovės akcininkas nėra asmeniškai atsakingas už jos įsipareigojimus, tačiau bankroto atveju rizikuoja prarasti visas investicijas į minėtą bendrovę.

Pirkdamas bendrovės akcijas, investuotojas gauna tam tikras teises. Labiausiai įprastos akcininko teisės yra dalyvavimas akcininkų susirinkimuose ir dividendų gavimas, jei akcininkų susirinkime nusprendžiama juos išmokėti.

Rūšys

Dvi pagrindinės nuosavybės vertybinių popierių rūšys yra:

- Paprastosios akcijos – dažniausiai išleidžiama ir parduodama nuosavybės vertybinių popierių rūšis. Paprastosios akcijos suteikia savo savininkams teisę gauti pelną (dividendus, jei jie išmokami) ir dalyvauti akcininkų susirinkimuose. Paprastieji akcininkai turi galimybę dalyvauti priimant sprendimus valdymo ir bendrovės politikos klausimais.
- Privilegiuotosios akcijos – jos savo savininkams nesuteikia balsavimo teisių dalyvaujant įmonės sprendimų priėmimo procese. Vis dėlto, privilegiuotosios akcijos suteikia savininkams pirmumo teisę prieš paprastųjų akcijų savininkus paskirstant dividendus ir likvidavimo proceso metu.

Depozitoriumo pakvitavimas (angl. Depository receipt – DR) yra sertifikatas, kuris atitinka užsienio bendrovės akcijas. DR suteikia galimybę turėti akcijų, kuriomis prekiaujama užsienio biržose. Pavyzdžiui, Amerikos depozitoriumo pakvitavimai (ADR) suteikia JAV investuotojams prieigą prie užsienio bendrovių akcijų.

Vertė

Investuodami į nuosavybės vertybinius popierius, investuotojai tikisi uždirbti iš kapitalo prieaugio (kai auga bendrovės akcijų vertė) ir gauti pajamų iš dividendų. Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius laikomos rizikingesnėmis nei investicijos į skolos vertybinius popierius, nes paprastai akcijų vertė svyruoja žymiai labiau nei skolos vertybinių popierių vertė.

Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius taip pat yra mažiau apsaugotos – likviduojant bendrovę, paprastai akcininkai savo investicijas atgautų tik tada, kai (jei) savo lėšas susigrąžintų visi kreditoriai ir privilegijuotieji akcininkai. Tai lemia didesnę akcijų kainos svyravimą – akcijų kaina priklauso nuo akcijų paklausos ir pasiūlos, jas išleidusios bendrovės veiklos rezultatų, pokyčių ekonomikos sektoriuje, kuriame bendrovė veikia, nacionalinės ir pasaulinės ekonomikos bei finansų rinkos sąlygų.

Nėra garantijos, kad akcijų kaina ateityje kils. Be to, ankstesni akcijų rezultatai negali būti suvokiami kaip patikimas būsimų pokyčių rodiklis.

Tikslinė rinka

- Klientų tipas: akcijomis gali prekiauti neprofesionalūs klientai, profesionalūs klientai ir reikalavimus atitinkančios sandorio šalys;
- Kliento patirtis ir žinios: klientai, turintys bendrų žinių apie akcijas. Klientai negali būti anksčiau turėję akcijų, kuriomis prekiaujama prekybos vietose, nebent klientai ketina pirkti akcijas, kurios nėra įtrauktos į prekybos sąrašą;
- Klientų finansinė padėtis ir nuostolių patyrimo galimybė: galimybė patirti 100 proc. nuostolių.
- Kliento tolerancija rizikai : Žema ir vidutinė rizikos tolerancija biržoje prekiaujamų nuosavybės vertybinių popierių atžvilgiu, vidutinė ir didelė rizikos tolerancija nebiržinių akcijų atžvilgiu.
- Kliento tikslai ir poreikiai :
  - Investicijų laikotarpis : Trumpas, vidutinis ir ilgas laikotarpis.
  - Investavimo tikslas : Kapitalo apsauga ir jo vertės didinimas, būsimų pajamų srautas.
  - Likvidumas : Noras išlaikyti investiciją ilgesnį laiką, esant galimybei anksčiau nutraukti investicijas su galimais nuostoliais.
- Platinimo strategija : tik vykdymas.

Rizika

Investavimas į nuosavybės vertybinius popierius yra susijęs su daugeliu rizikos rūšių. Toliau pateikiamas rizikos, susijusios su investavimu į nuosavybės vertybinius popierius, rūšių sąrašas gali būti neišsamus ir skirtis priklausomai nuo nuosavybės vertybinių popierių ypatybių ir klasifikacijos.

- **Kredito rizika** – tai rizika, kad emitento finansinė padėtis pablogės, ir emitentas nebegalės mokėti palūkanų ar sumokėti skolų. Ši rizika vertinama pagal kredito reitingus, tačiau reikia pažymėti, kad jie atspindi tik agentūros nuomonę ir situacija gali būti pasikeitusi. Reitingas taip pat nėra absoliuti finansinės priemonės kokybės garantija.
- **Rinkos rizika** – tai rizika, susijusi su bendrais veiksniais, darančiais įtaką visai finansinių priemonių rinkai, tokiais kaip šalies ekonominė padėtis, nacionalinių valiutų kursų nestabilumas, pagrindinių palūkanų normų pokyčiai ir kt.
- **Likvidumo rizika** – tai rizika, kad investuotų lėšų nepavyks atsiimti norimu laiku, pavyzdžiui, dėl to, kad tuo metu nebus norinčiųjų pirkti akcijas, todėl gali prireikti sumažinti finansinės priemonės kainą.
- **Valiutos rizika** – tai rizika, kad nepalankus valiutos kursas gali sumažinti bendrą investicijų grąžą investuojant į užsienio šalies finansines priemones su kintamu valiutos kursu.
- **Sisteminė rizika** – tai tikimybė, kad vienos finansų maklerio įmonės, kredito įstaigos ar investuotojo nemokumas neigiamai paveiks daugelį finansų maklerio įmonių, kredito įstaigų ar investuotojų.
- **Reglamentavimo rizika** – tai rizika patirti nuostolių dėl netikėtų nacionalinių teisės aktų nuostatų. Todėl prieš investuojant svarbu pasidomėti rinkos, į kurią ketinate investuoti, teisiniu reguliavimu, ypač investuodami į mažai žinomos šalies rinką.
- **Emitento rizika** – finansinės priemonės vertė gali sumažėti dėl emitento sukeltų priežasčių: tai gali būti jo veiklos rezultatai, finansinis įsiskolinimas, sumažėjusi emitento prekių ar paslaugų paklausa, sektorius, kuriame veikia emitentas ir kt.

Apmokestinimas ir mokesčiai

Apmokestinimo tvarka skiriasi priklausomai nuo individualių aplinkybių ir kiekvieno kliento rezidavimo vietos mokesčių tikslais.

Taikomi mokesčiai:

- tarpininkavimo ir trečiųjų šalių mokesčiai, taikomi sandoriams su akcijomis;
- saugojimo mokestis.

Taikomi mokesčiai laikui bėgant gali keistis. Dabartinį kainyną galite rasti AB „Macte Invest FM“ svetainėje.